

skupnosti in povezanosti, kakor se javljajo. Niso važni samo činitelji vaškega življenja, ampak tudi njih medsebojni odnos, v katerem se pojavljajo in izživljajo. Naše začetno delo bo v opazovanju, dojemanju in zaznavanju vaškega življenja kot celote. Dogodke, pojave, situacije in stanja, ki jih opazimo na otrocih, odraslih, v hišah in na prostem, skrbno zbiramo, da bomo pozneje, ko jih bo dovolj, prišli do prvih izvajanj.

Da bodo naša izvajanja že iz opazovanj vaškega življenja v njegovi celotnosti čim bolj pravilna in objektivna, jih moramo ustvarjati v skupnosti z več tovariši, ki vrše isto delo v različnih šolskih okoliših. Od časa do časa, kakor zahtevata napredek in razvoj dela, nujen skupen sestanek. Na teh sestankih bo drugi del našega dela: ustvarjanje vidikov za pravilno in sodobno umevanje podeželskih problemov, reševanje številnih vprašanj —

zakaj in čemu je stanje danes tako —, zavzemanje za sodobnega učitelja pravičnega stališča do vseh podeželskih problemov, ugotavljanje konkretnih smernic za nadaljnje raziskovanje življenja vasi itd.

V vsem tem delu mora zrasti naš pravičen življenjski nazor, ki ne bo medel ploj teorij iz knjig, niti plehka zadovoljitev njegove potrebnosti s prevladujočimi frazami, ampak vrsta načel, zrasla v nas ob najtesnejših stikih z življenjem.

Tovariš, tovarišica, udeleži se sestanka Učiteljskega pokreta med božičnimi počitnicami v Mariboru, da bo naše delo res raslo iz aktivnega dela nas vseh. Vedi, da je tudi Tvoja aktivnost v novem delu nujna in potrebna, zato daj svoje sile in zmognosti tudi temu delu, ki najdosledneje služi našim poklicnim in stanovskim interesom.

lva Svarec

Siv.

† Tov. Jamškovi v slovo

(Umrli na Igu 11. dec. 1936.)

Kot mlado prikupno dekle si zapustila učiteljske, polna nad in zasanjanega pogleda v bodočnost, ki je bila še vsa odprta pred teboj. Vedrega duha si stopila v življenje, kakor mnogi mladi ljudje, ki začno svojo pot.

Svoj poklic si začela izvrševati v Kamniku kot suplentka, nato si romala v Logatec, iz Logateca zopet v Kamnik, nato začasno na Ig, z Iga v Mengeš, iz Mengeša na Vič, od tam končno zopet na Ig. Tu si vzgajala mladino dolgih 17 let. Zaradi težavnega poklica in rahlega zdravja si morala pred časom v pokoj, potem ko si svoje življenjske moči potrosila v napornem delu. Tako si v l. 1927. zaključila svoje delo v javnosti.

Koliko od tistih nad in pričakovanj, ki si jih gojila ob vstopu v samostojno življenje, se ti je izpolnilo, ko si morala prenehati z delom? Godilo se ti je pač kakor premnogim tvojim vrstnicam, da ko si se ozrla v preteklost, si morala ugotoviti: »Vse je bilo za druge, zame malo ali nič.« To spoznanje, ki te je morda včasih obšlo, te je navdalo z

bridkostjo, vendar je našlo protitež v zavesti, da si se s svojim delom in življenjem popolnoma oddolžila za vse, kar je življenje tebi skopo odmerilo.

Po upokojitvi si ostala v kraju, kjer si vzgojila pokolenje, ki je pred teboj doraščalo v zrele moč in žene. Ni ti bilo več za sumni svet ne za njegove pobeljene grobove.

Vdano in potrpečljivo si prenašala svojo dolgotrajno mučno bolezen do konca, do zadnjega diha in ohranila vedrost duha v kljub vsem življenjskim izkušnjam. Neopazno in v zatišju si uživala pokojnino, tvoja radodarna roka pa je brez obžalovanja pomagala bednim, sproti si vse razdala, kar ti je preostajalo od tvojih skromnih potreb. Nisi zapustila posvetnih zakladov, pač pa lep zgled dobroteljske in nesebičnosti. Vsi, ki so te poznali, te bodo ohranili v najlepšem spominu. Bodi ti lahka zemlja izanška.

Vouk Ivan.

Srečno novo leto 1937

želita

vsem tovarišem in tovarišicam, čitateljem in sotrudnikom

Uredništvo in uprava »Učiteljskega tovariša«

Splošne vesti

PREDSTAVKA STANOVSKIH ORGANIZACIJ DRŽAVNIH USLUŽBENCEV PREDLOŽENA GOSP. PREDSEDNIKU MINISTRskega SVETA.

V zvezi z vedno večjim dviganjem cen življenjskih potrebščin se je gmotno stanje državnih uslužbencev in upokojujencev zelo poslabšalo. Zaradi tega je bila predložena gospodu predsedniku ministrskega sveta posebna predstava, v kateri je očitano sedanje stanje dnevnih cen v primeri s plačami državnega uradništva in ugotovljena potreba po zvišanju prejemkov. Predstavko, ki jo v celoti priobčuje »Monopolski glasnik« z dne 19. decembra 1936., so podpisale naslednje organizacije: Proforsko društvo, Udruženje uradnikov poštne t. t. stroke, Jugoslovensko učiteljsko udruženje, Udruženje jugoslov. nacio-

nalnih železn., Udruženje zvaničnikov finančne kontrole, Udruženje monopolskih uradnikov, Udruženje meščanskošolskih učiteljev, Jugoslov. veterinarsko udruženje, Udruženje poštno-hranil. uslužbencev, Udruženje učiteljskega šol za defektne otroke, Zdravniški sindikat kraljevine Jugoslavije, Udruženje p. t. t. zvaničnikov, služiteljev in dnevnicaarjev, Udruženje gledaliških igralcev, Udruženje železniških uradnikov, Udruženje jugosl. inženirjev in arhitektov.

— Nov prosvetni načelnik. Dnevno časopisje je objavilo vest, da je imenovan za načelnika prosvetnega oddelka kraljevske banke uprave v Ljubljani g. prof. dr. Lovro Sušnik. Dosedanji načelnik prosvetnega oddelka g. Josip Breznik je po istih vesteh imenovan za direktorja državne ženske realne gimnazije v Ljubljani.

županu, ki je v šolskem odboru beseda vseh besed, in bi bilo sitno kuhati kosilo posebej in večerjo posebej, pa je kar oboje hkrati opravi sredi poznega popoldneva.

Pospravil je še pod večer zastavice in zelenje, ker jutri ni nikakršen praznik in bo — hvala bogu — spet pouk. Opral si je še srajco, da bo v soboto v tovariški družbi čeden, in utrujen legel k počitku. Zavil se je v svojo preprosto suknjo in legel na klop.

»Hm,« je vzdihnil, »le kdaj se bo ata župan spomnil in postavil v mojo prazno sobico špampet. Ah, po takemle tekanju in prezebanju bi se mi kaj prilegel, sakral! Da, da, praznik je bil, pa sem bolj utrujen kakor da bi ves dan učil!«

Drugi dan, bil je četrtek, je vendarle srečno učil. Dopoldne in popoldne. Ampak se je motil, če je mislil, da bo delo v šoli kaj boljše. Zvečer ga je bolela glava od jeze in naporov. In preden je popravil preko sto zvezkov, je bila ura polnoč. Zaspal je ko ubit. Ponoči se mu je sanjalo, da mu je padla na glavo opeka. Seveda, tudi v spanju ni glavobol popustil.

V petek je bil cerkveni praznik. Predpisi so predpisi in niso zato tukaj, da bi bili samo na papirju, nak. Zgodaj je vstal in presedel spet do enajste ure v cerkvi, kjer je inšpiciral prelubo mladino, da se ne bi v cerkvi suvala, si kazala jezike in sploh uganjala norčije, ki v cerkev ne spadajo.

Popoldne je imel potlej z možmi šolskega odbora sejo. Sejali so pozno v noč. Ampak denarja ni bilo, šola je drag narodni sport in so se močje držali kisljo, da se jim Miha Hopsasa ni upal niti črhiniti kakšno o prepotrebem špampetu...

V soboto pa je šel na zborovanje. Bil je organiziran, kajpa. Imel je svoje posebne nazore o tovarištvu in podobnem. »Eh,« se je zjutraj pretegoval po klopi. »Boljšje bi bilo, ko bi bil danes pouk. Tako bi lahko poležal še kakšni dve uri. Če pa mislim pravočasno pridrsati do vlaka, se ne smem prav nič po-

mišljati!« In je res brž vstal, za zajtrk ni bilo časa in je ves premočen komaj pritekel do devete ure do železniške postaje. Hodil je debeli dve uri. Jutranja telovadba, eh!

Domov se je vrnil že okoli polnoči. Bil je dobre volje. Iz družbe tovarišev se je vrnil na svoj hrib poživljen in pokrepan. Tudi četrta dalmatinskega vina si je privoščil. Na takšen praznik! »Saj nismo za samo prelubo trpljenje na svetu!« je dejal, ko je pil in se po dolgem času spet smejal v družbi.

Potlej je bila nedelja. Spet je moral v cerkvi nadzorovati prelubo mladino, da se ne bo suvala in jezike kazala. Ko se je opoldne vrnil, ga je pred šolo čakala kopica ljudi. Vsi so imeli prošnje. Enemu je krava poginila in bi rad vložil prošnjo za podporo, drugemu so odvzeli invalidnino in bi se rad prižogel, pa ne ve kam, tretjemu so naložili v bolnišnici plačilo, ker se je tamkaj otrok zdravil. Pa ne zmore. Otroček je itak umrl. Zdal pa še denar zahtevajo... Oh, učitelj Miha Hopsasa je bil zlata duša. Šel je za mizo in pisal do trde noči.

»Da bi vse to le kaj zaleglo,« si je mislil zvečer in se prezebel vlegel na klop. Zaspal pa dolgo ni. Preveč ga je zeblo. In tudi lačen je bil.

Ponoči je imel strašne sanje. Stal je na velikem odru. Okoli njega so plesali ljudje, mnogo ljudi. Plesali so čudno. Niti ni bil ples kakšno kolo niti kakšna polka. Držali so se za roke, vpili na vsa usta in peli hreščeče. Vso dolgo rajdo plesalcev je vodil trubadur. Moderni trubadur. Na glavi je imel cilindar, iz vsakega žepa pa mu je molelo venkaj sedem tisočakov. In vsa njegova obleka je bila našita s samimi žepi. Strahovito je mahal s cilindrom, pomežikoval Mihi Hopsasi, pel in plesal:

»Hopsasa, hopsasa, učiteljski teden...«

Potlej je udaril v tla, da se je potresel oder, Hopsasa se je zbudil — na tleh. V spanju je bil padel s klopi.

Srečno novo leto!

UČITELJSKA TISKARNA IN KNJIGARNA
v Ljubljani in podružnica v Mariboru

— Še ena številka »Učiteljskega tovariša« mora izpasti med božičnimi počitnicami in to zaradi znižane proračunske postavke za tisk. Prihodnja številka izide v četrtek 14. januarja.

— Vsemu učiteljsstvu, ki poučuje na strokovno nadaljevalnih šolah. Odsek za strokovno nadaljevalne šole pri sekciji JUU v Ljubljani vabi na posvet vse učiteljske, ki poučuje na strokovnih nadaljevalnih šolah. Posvetovanje bo v ponedeljek 4. januarja ob 10. uri dopoldne v prostorih sekcije — Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

— Božičnica na Bučah. V torek, dne 12. dec. 1936. so doživeli šolski otroci na Bučah lepo presenečenje. Obiskal jih je Božiček v lepi igrici »Božična pošta«. Obdaroval je sirote Petricka in Marico, obenem pa še vse šolske otroke z lepimi darili, med njimi dve tretjini z oblečkami in perilom. Otroško veselje je bilo popolno, kar je bilo v veliko zadovoljenje učiteljskemu zboru, zlasti pa šolskemu upravitelju tov. Maksu Kosu, ki se je za prireditve največ trudil. Vsem darovalcem najlepša hvala. — Slične prireditve so zlasti v teh revnih krajih v dokaz, da se da z dobro voljo marsikaj doseči. M. J.

— Z novim letom stopi šole v pravo praktično veljavo priljubljena Vodnikova pratika za leto 1937. Če si doslej odlašal, se brž požuri, dokler traja še zaloga letošnjih Vodnikovih knjig.

PEDAGOGSKA EKSKURZIJA JUU NA ČESKOSLOVAŠKO

Ekskurzijski odsek bo organiziral v drugi polovici meseca maja 1937. 10 dnevno pedagoško ekskurzijo na Čekoslovaško. Potovali bi v avtobusih na progi: Ljubljana, Maribor, Wien, Bratislava, Brno, Zlin, Olomouc, Pardubice, Praga, Plzen, Č. Budjevice, Linz, Celovec, Ljubljana. Vožnja in vsa oskrba ca 1600 din. Prijave do 15. januarja 1937. Mesečni obroki 4 260 din od decembra do vključno maja. Za vsako prijavnico bo odprt konto pri Učit. posojilnici v Ljubljani. Prijavnico in čke bomo poslali po 15. dec. 1936., ko bo ugotovljeno, če je dovolj prijavljenec. Prijave EO pri JUU v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

EKSKURZIJA UČITELJSTVA NA SVETOVNO RAZSTAVO V PARIZ

Ekskurzijski odsek JUU sekcije za dravsko banovino bo organiziral za učiteljsstvo in po njih vpeljane sorodnike in znance 12 dnevno potovanje na svetovno razstavo v Pariz v prvi polovici meseca julija 1937. Tja grede bi potovali preko Švice, nazaj grede preko Italije. Med potjo si bomo ogledali posamezna mesta in njihove zanimivosti. Posebno pažnjo bo odbor pri organizaciji poklanjal pedagoškim in kulturnim ustanovam. Podrobnosti za enkrat še ne moremo objaviti, sporočamo pa približno ceno in upamo, da ne bo prekoračena. Stroški za potovanje, prehrano, stanovanje, ogled razstave itd. so preračunani na

2200 Din.

Ta znesek morejo prijavitelji plačati v mesečnih obrokih 4 275 din od decembra do vključno julija 1937. Prijavni rok je do 15. januarja 1937. Naknadne prijave bomo upoštevali le po možnosti. Če se bo do najavljenega roka prijavilo zadostno število udeležencev, bomo vsem poslali v podpis prijavnico in čke Učit. hranilnice in posojilnice v Ljubljani, kamor bodo nakazovali mesečne obroke. Istočasno s podpisom prijavnice bodo morali prijavitelji plačati tudi prvi obrok. Ostale podrobnosti bodo sledile v prihodnjih številkah »Učit. tovariša«. Prijave EO pri JUU v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

— Vodnikova družba želi vsem svojim spoštovanim ustanovnikom, poverjenikom (icam) sotrudnikom, članom, bralcem in prijateljem srečno, zdravo in uspehov polno novo leto 1937.

DRUŠTVO UPOK. UČITELJSTVA.

Tovariš urednik bo že oprostil, če se h koncu leta oglasi v »Učit. tovarišu« upokojeni tovariš učitelj ter napiše kaj malega o učiteljskih upokojujencih (-kah), odnosno njih delovanju.

Kakor drugi, tako imajo tudi učitelji upokojeni svojo organizacijo.

Zal, da živi mnogo tovarišev (-ic) upokojenih, katerim je ta učiteljska organizacija z imenom »Društvo upok. učiteljskega za dravsko banovino«, neznana, jo nočejo poznati, ali ne vedo za njo.

In vendar je ta učiteljska organizacija važna za vse nas, saj ima skoraj isti namen in dobrobit kot Učiteljska samopomoč, po smrti člana plačati postavnim dedičem posmrtnino v znesku po številu članstva, zdaj 4 6 din.

Nekateri upokojujenci se izgovarjajo na »Samopomoč«, da jim že ta zadostuje. Že res, da je ta za nas velike važnosti, a nič manj važno ni naše društvo, ker s članstvom v njem vsakdo poveča naslednikom svojem toliko večjo zapuščino. — Živimo v težkih časih in težko si je kaj prihraniti, a ta plačila so nazadnje le lep prihranek, ki lajša dedičem ob smrti očeta ali matere žalost in skrb, ki nastanejo s smrtjo, in olajšajo njih življenjski obstanek. — Vsako leto izplača društvo lepo vsoto na posmrtninah.

Zatorej ste vabljeni vsi učiteljski upokojujenci (-ke), ki se niste člani tega društva, da pristopite k društvu. Prvo leto po upokojitvi je pristopnina le 21 din, a kdor je ta rok zamudil, mora doplačati zaostale posmrtnine, ki se pa lahko vplačajo v več obrokih. K društvu lahko pristopijo tudi žene učiteljev upokojujencev, četudi niso bile učiteljice.

Letos je bilo upokojenih znatno število tovarišev (-ic). Tem potom se vabijo posebno ti, da čimprej prijavijo svoj pristop. Kdor je član, uživa tudi še druge bonitete, odnosno njegovi dediči ob njegovi smrti. Proč tedaj z vsemi predskiki, da takega društva ni treba: Če se bodo vsi upokojeni tovariši (-ice) zavestali te važnosti, bo igralo to naše društvo vlogo male Samopomoči.

— Zveza Maistrovih borcev v Mariboru namerava izdati za deco od 8 do 14 let knjižico o dogodkih našega prevrata v Mariboru in na severni meji, in to v obliki kratkih, zanimivih opisov in povesti, da bi se v naši mladini zbudila in utrčila ljubezen do obojane naše grude in do prvobornih nepozabnega generala Maistra. Primernih prispevkov, ki bi se nagradili, prosimo do 20. januarja 1937. na gornji naslov, Narodni dom.

— Plemenito volilo kumice prapora PJS. Jedva je preteklo poldrugo leto, odkar je PJS v Cerkljah pri Kranju na slovesen način razvil svoj prapor, ki mu je kumovala ga. Kristina Hočevarjeva iz Zg. Brnika, bivajoča zadnje čase pri sinu g. Stanku Hočevarju, nar. poslancu na Vrhniki. Mladostni dnevi so blago gospo priklepali na gorenski planinski raj, zato si je zaželela večnega pokoja ob strani svojega pokojnega soproga Jakoba, počivajočega na cerkljanskem pokopališču. Z odprtimi srci jo je sprejela šolska mladina ob potu na dom večnega miru in se je prav tako iskreno poslovila od nje, kakor jo je doslej radostno pozdravljala sredi njenega dela dobrotvornih dejanj. Ni izvirala samo iz rgl naša poslednja popevka — »hladen je grob, ki zdaj Vas objame, dobra pa dela Vas bodo v njem grela«, saj nam je izvirna pesmica privrela prav iz srca, in to hvalečnega. Nismo tedaj še vedeli, da je volila PJS 400 din in revni cerkljanski mladini 800 din. Ko se bo naša deca zopet zibala na morskimi gladini, nas bo duh plemenite gospe spremljal in se lahko poigraval z hvalečnimi dušicami nežne mladine. Blag ji pokoji! Ugledni družini naše globoko sožalje, iskrena zahvala, Šola in PJS Cerklje pri Kranju.

PRIMERNA NOVOLETNA DARILA

v veliki izbiri in po globoko znižanih cenah nudi trdka

Ign. Žargi, Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 11

— Iz celjskega učit. društva. Kdor je na zborovanju 5. t. m. zamenjal usnjene rokavice, naj jih blagovito zamenja ozir. vrniti tov. D. R. v Vojniku ali pa društvu.

— »Pomlad« — tretja v vrsti slik o letnih časih bo kmalu dotiskana. Tovariši, tovarišice! Dopisnica zadostuje na naslov »Učiteljski dom« v Mariboru. Naročajte že sedaj, da vam lahko pravočasno pošljemo sliko, ki se je našemu znanemu umetniku M. Gaspariju izredno posrečila. Slika stane opremljena s palicama na močnem papirju 70 din. Slika je za pouk na nižji stopnji neobhodno potrebna. Odstranimo stare, nam tuje nemške slike iz naših šol in jih nadomestimo z dobro, cenejšo domačo sliko.

— »Pomlad« — tretja v vrsti slik o letnih časih bo kmalu dotiskana. Tovariši, tovarišice! Dopisnica zadostuje na naslov »Učiteljski dom« v Mariboru. Naročajte že sedaj, da vam lahko pravočasno pošljemo sliko, ki se je našemu znanemu umetniku M. Gaspariju izredno posrečila. Slika stane opremljena s palicama na močnem papirju 70 din. Slika je za pouk na nižji stopnji neobhodno potrebna. Odstranimo stare, nam tuje nemške slike iz naših šol in jih nadomestimo z dobro, cenejšo domačo sliko.

— »Pomlad« — tretja v vrsti slik o letnih časih bo kmalu dotiskana. Tovariši, tovarišice! Dopisnica zadostuje na naslov »Učiteljski dom« v Mariboru. Naročajte že sedaj, da vam lahko pravočasno pošljemo sliko, ki se je našemu znanemu umetniku M. Gaspariju izredno posrečila. Slika stane opremljena s palicama na močnem papirju 70 din. Slika je za pouk na nižji stopnji neobhodno potrebna. Odstranimo stare, nam tuje nemške slike iz naših šol in jih nadomestimo z dobro, cenejšo domačo sliko.

NAJCENEJŠE IN NAJUDOBNEJŠE LETOVANJE NA JADRANU

bo v bližnji bodočnosti v obmorskem učiteljskem domu v Omišlju na otoku Krku.

Pristop v društvo je vsakemu(i) učitelju(-ici) mogoč, ker so dani za to najugodnejši pogoji.

Vplačevanje deležev se vrši v mesečnih obrokih v obliki štednje in brez rizika.

Podrobnejše informacije dobite od »Društva za zgradbo obmorskega učiteljskega doma v Omišlju s sedežem v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Tovariši(-ice)! Pristopajte k društvu, da čimprej postavimo svoj dom ob našem sinjem Jadranu!

Učiteljski pravnik

—Š Vprašanje C. č. iz P. Ali je treba kolkovati prošnjo, naslovljeno na šolsko upraviteljstvo, za enodnevno do tridnevno dopust, s kolkom 5 din.

Odgovor! Pismeno prošnjo je treba kolkovati!